

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра полоністики і перекладу

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ПЕРЕКЛАД ПОЛЬСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ

підготовки БАКАЛАВРА
спеціальності 014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА
освітньо-професійної програми
СЕРЕДНЯ ОСВІТА.
ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ.
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

Луцьк - 2024

Вибірковий освітній компонент «ПЕРЕКЛАД ПОЛЬСЬКОМОВНИХ ТЕКСТІВ РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ» підготовки **БАКАЛАВРА**, галузі знань **01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА**, спеціальності **014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА**, освітньо-професійної програми **СЕРЕДНЯ ОСВІТА. ПОЛЬСЬКА ТА АНГЛІЙСЬКА МОВИ. ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**.

Розробник: **Наталія Касянчук**, старший викладач кафедри полоністики і перекладу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми
Середня освіта. Польська та англійська мови.

Зарубіжна література

доц. Васейко Ю.С.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри полоністики і перекладу
протокол № 2 від 05.09. 2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Сухарєва С. В.

© Касянчук Н. М., 2024 р.

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1.

Найменування показників	Освітній ступінь, ОПП, спеціальність	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальність 014 Середня освіта предметна спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література) спеціалізація 014.028 Польська мова та зарубіжна література Бакалавр	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин / кредитів 150 / 5		Рік підготовки 3
		Семестр 6
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота 110 год.
		Консультації 10 год.
Польська та українська мови викладання		Форма контролю: залік

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Касянчук Наталія Миколаївна

Асистент кафедри полоністики і перекладу

Контактна інформація: +380674573702, kasianchuk.nataliya@vnu.edu.ua,

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

3. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу

Предметом вибіркового освітнього компонента є особливості двостороннього перекладу текстів різних стилів на основі базових знань теорії перекладу, з урахуванням лексичних, граматичних, фонетичних і стилістичних аспектів.

2. Мета і завдання вибіркового освітнього компонента

Метою ОК є набуття здобувачами освіти теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення перекладу різножанрових текстів, розвиток мовної та культурної компетенції.

Основні завдання ОК:

- встановити лексичну, морфологічну, синтаксичну своєрідність текстів різних стилів;
- проаналізувати труднощі передачі прагматичної специфіки оригіналу при перекладі;
- виробити у здобувачів вищої освіти уміння виявляти структурні і тематичні складові тексту спеціальної тематики, що підлягають відтворенню при перекладі;
- коментувати доречність перекладацьких трансформацій.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК: Здатність розв'язувати спеціалізовані завдання і проблеми різного рівня складності середньої освіти, зокрема мовно-літературної галузі, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних

умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації навчання в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2: Здатність вчитися й опановувати нові знання, усвідомлювати роль полікультурної освіти.

ЗК-4: Здатність працювати в міжнародному контексті, популяризувати культурні цінності світового значення.

ЗК-5: Знання та розуміння предметної галузі, здатність здійснювати професійну діяльність.

ЗК-6: Здатність виявляти, ставити проблеми та знаходити шляхи їхнього розв'язання.

ЗК-7: Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Фахові компетентності (ФК):

ФК-1: Здатність здійснювати пошук, зокрема і послуговуючись сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, необхідних відомостей, об'єктивно їх оцінювати, обробляти, вивчаючи філологічні й історико-культурні явища та процеси, засади реалізації мети мовно-літературної освітньої галузі.

ФК-3: Здатність послуговуватись в педагогічній та дослідницькій роботі спеціальною термінологією, категоріями, поняттями, інтелектуальними операціями під час інтерпретації мовно-літературних явищ, історико-культурних реалій, аналізу освітнього процесу.

ФК-4: Здатність оперувати системою філологічних знань, що охоплює відомості про основні мовно-літературні явища та процеси в теоретичному, практичному, синхронному, діахронному, соціокультурному аспектах.

ФК-5: Здатність використовувати етнічно марковані відомості задля різнобічної перцепції національних концептуальних і мовних картин світу, формувати інтерес до їхнього вивчення у здобувачів освіти.

ФК-7: Здатність демонструвати на високому рівні сформовані мовну, мовленнєву, комунікативну компетентності з польської / англійської мови в процесі фахового спілкування, перекладу, викладання, дослідницької роботи.

ФК-15: Здатність дотримуватись у професійній та дослідницькій роботі принципів доброчесності, компетентності, законності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН-1: Осмислюючи соціальну значущість професії педагога, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та суспільній діяльності, особистим прикладом презентує національно-свідому громадянську позицію, популяризує світові та вітчизняні культурні цінності, розуміє важливість полікультурної освіти.

ПРН-3: Виявляє самостійність і відповідальність у розв'язанні проблем у професійній та дослідницькій роботі, здатність працювати автономно й в команді, дотримуватись етичних принципів і засад академічної доброчесності.

ПРН-4: Ефективно працює з інформацією з різних джерел: добирає необхідні відомості, критично аналізує й інтерпретує їх, впорядковує, класифікує й систематизує.

ПРН-6: Володіє відомостями щодо різноманітних історико-культурних й мовно-літературних явищ та процесів, зокрема необхідних для перцепції національних картин світу, оперує базисними філологічними й світоглядними поняттями, розуміє специфіку сучасних гуманітарних знань, презентує їх у результатах своєї професійної діяльності.

ПРН-9: Здійснює порівняльний аналіз філологічних явищ, базуючись на знаннях про мову як особливу знакову систему, літературу як мистецтво художнього слова, вирізняє лінгвокраїнознавчий потенціал вербальних одиниць.

ПРН-10: Володіє знаннями з фонетики, лексикології, граматики, орфографії, орфоепії польської / англійської мови, уміє їх практично використовувати в освітньому процесі.

ПРН-11: Вільно послуговується польською / англійською мовою в усній та писемній формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), використовує її для реалізації продуктивного міжкультурного діалогу, у професійній діяльності.

ПРН-12: Аналізує, реферує й перекладає тексти різного функціонального призначення й рівня складності, демонструючи на високому рівні сформовані мовну, мовленнєву та комунікативну компетентності з польської / англійської мови та уміння їх формувати у здобувачів освіти.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бал
Змістовий модуль 1. Переклад як особливий вид міжкультурної комунікації. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.						
Тема 1. Історія польського перекладознавства.	16	1	2	12	1	ДС, РЗ, 5
Тема 2. Складові перекладацької компетенції.	16	1	2	12	1	ДС, РЗ, Т, 5
Тема 3. Види перекладів та їх дефініція.	23	2	2	18	1	ДС, ІРС, РЗ, 5
Тема 4. Вимоги до перекладу.	26	2	4	18	2	ДС, РЗ, ІРС, Т 10
Разом за модулем 1	81	6	10	60	5	25
Змістовий модуль 2. Лінгвістичні основи перекладу.						
Тема 5. Особливості перекладу художньої літератури.	16	1	2	12	1	ДС, РЗ, ІРС, 10
Тема 6. Граматичні та лексичні аспекти перекладу науково-технічної літератури.	16	1	2	12	1	ДС, РЗ, Т, 10
Тема 7. Переклад ділової кореспонденції та публіцистичних текстів.	16	1	2	12	1	ДС, РЗ, ІРС, 10
Тема 8. Використання інформаційних технологій та CAT tools у перекладі.	21	1	4	14	2	ДС, РЗ, ІРС, 15
Контрольна робота						КР 30
Разом за модулем 2	69	4	10	50	5	60
Всього годин/ Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, КР – контрольна робота тощо.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

1. Підготувати презентацію «Współcześni polscy tłumacze».

2. Підготувати презентацію «Tłumacz języka polskiego: zakres obowiązków».
3. Підготувати наукову розвідку «Nietypowe rodzaje tłumaczeń».
4. Підготувати порівняльний аналіз двох перекладів малої прози.
5. Перекласти 2 поетичних тексти сучасних польських та українських авторів.
6. Укласти міні словник типових польських та українських технічних аббревіатур і скорочень (50 лексичних одиниць).
7. Перекласти договір купівлі-продажу з польської на українську. Вказати на закономірності співвідношення та відповідності граматичних форм і конструкцій мови оригіналу і перекладу
8. За допомогою ChatGPT перекласти текст публіцистичного стилю. Проаналізувати якість перекладу, відредагувати перекладений текст, зазначити семантичні розбіжності у мовах та засоби їх подолання у перекладі.

6. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Увесь освітній процес повинен відбуватися на засадах чесності, справедливості, відповідальності за результати своєї роботи, довіри до усіх учасників дидактичного процесу, об'єктивності оцінювання, толерантності, соціальної та гендерної рівності (деталі за [посиланням](#)).

Здобувач повинен систематично відвідувати практичні заняття з курсу, не запізнюватися, аби не переривати роботу викладача та своїх колег, не симулювати поганий стан здоров'я під час проведення модульних робіт, екзамену і под.

Усі усні завдання належить складати у призначений викладачем час.

Для виконання завдань з циклу «Самостійна робота» необхідно:

–повторити теоретичний матеріал, котрий опрацьовували здобувачі разом з викладачем на практичних заняттях з курсу;

–при виконанні завдань обов'язково дотримуватись засад доброчесності: подавати лише перевірений ілюстративний матеріал, правильні бібліографічні відомості, зазначати ресурси, котрі Ви використовуєте;

–презентація повинна містити не менше 20 слайдів, відповідати темі, містити ілюстрації, графіки, схеми і под.;

–практичні завдання можна оформляти у друкованій формі або написаній від руки, якщо інше не зазначено у завданні.

Обов'язково потрібно дотримуватися засад академічної доброчесності: під час виконання завдань не можна привласнювати собі результати інтелектуальної діяльності інших осіб, при оформленні результатів своєї праці потрібно подавати покликання на розвідки, котрими послуговувалися у ході підготовки матеріалів, зазначити ресурси, якими користувалися; не можна підтасовувати факти, ілюстративний матеріал, бібліографічні відомості, не допускається користування шпаргалками під час виконання самостійних, модульних робіт, виконання тестів.

Жодні форми порушення академічної доброчесності (недбайливе цитування, присвоєння чужих ідей чи робіт, плагіат, псевдоавторство, неповажне ставлення до учасників освітнього процесу тощо) недопустимі. У разі таких дій – адекватна реакція відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#).

**Під час вивчення ОК, визнаються результати навчання, отримані в неформальній (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо) та/або інформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають ОК як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Деталі щодо процедури зарахування результатів подані [посиланням](#).*

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового семестрового контролю є **залік**. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, становить 100. Достатньою для заліку кількістю набраних за всі види запланованих робіт є 60 балів.

Питання, які виносяться на залік:

1. Історія польського перекладознавства.
2. Переклад, його місце серед інших гуманітарних дисциплін.
3. Складові перекладацької компетенції.
4. Специфіка та творчий характер перекладацької діяльності.
5. Види перекладів та їх дефініція.
6. Вимоги до перекладу.
7. Одиниця перекладу та способи її виокремлення: переклад на рівні фонем/графем, переклад на рівні морфем, переклад на рівні слів; переклад на рівні словосполучень, переклад на рівні речень, переклад на рівні тексту.
8. Граматичні трансформації при перекладі.
9. Стилiстичні та прагматичні проблеми перекладу.
10. Шляхи досягнення адекватності в перекладі.
11. Особливості перекладу художньої літератури.
12. Специфіка мовного оформлення тексту перекладу.
13. Граматичні та лексичні аспекти перекладу науково-технічної літератури.
14. Міжгалузева та внутрішньогалузева омонімія термінів і переклад.
15. Переклад ділової кореспонденції та публіцистичних текстів.
16. Види відхилень від літературної норми та їх передача у перекладі.
17. Використання інформаційних технологій та CAT tools у перекладі.

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Касянчук Н., Невар І. Функціональне навантаження лексичних та граматичних засобів у польських рекламних текстах. *Теоретичні та практичні аспекти досліджень іноземної філології, методики викладання іноземних мов та перекладу*. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. С. 55-58.
2. Касянчук Н. Термінологія як об'єкт дослідження лінгвополоністики. *Baia Mare: Baltija Publishing*, 2018 С. 26-28.
3. Мацегора І.Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій. Запоріжжя, 2023, с. 22–28.

4. Полякова І. С. До питання про еквівалентність перекладу. *Філологічні студії : наук. часоп.* Луцьк, 2007. No 1/2. С. 198–202.
5. Сухарева С. У сучасній польсько-українській майстерні художнього перекладу: волинський досвід. *Україна та Польща: минуле, сьогодення, перспективи.* Том 8. Луцьк : «Вежа-Друк», 2018. 73 с. С. 43–46.
6. Albin J. Kompetencja z punktu widzenia tłumacza, w: *Kompetencje tłumacza.* Kraków: Krakowskie Towarzystwo Popularyzowania Wiedzy o Komunikacji Językowej „Tertium”, 2012. s. 31-48
7. Dzierżanowska H. Tłumaczenie tekstów nieliterackich. Założenia teoretyczne i wskazówki metodyczne. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 1977. 107 s.
8. Hejwowski H. Iluzja przekładu. Przekładoznawstwo w ujęciu konstruktywnym. Katowice: Wyd-wo naukowe „Śląsk”, 2015. 440 s.
9. Kościółkowska-Okońska E. Dydaktyka przekładu tekstów specjalistycznych w kontekście rozwoju kompetencji tłumaczeniowej // *Rocznik Przekładoznawczy*, 2013, 8, s. 137–155.
10. Pieńkos J. Przekład i tłumacz we współczesnym świecie, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1993. 495 s.
11. Pieńkos J. Podstawy przekładoznawstwa: od teorii do praktyki, Kraków: Zakamycze, 2003. 494 s.
12. Piotrowska M. Proces decyzyjny tłumacza. Podstawy metodologii nauczania przekładu pisemnego, Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2007. 218 s.
13. Tezaurus terminologii translatorycznej pod red. J. Lukszyn, wyd. 2, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1998. 508 s.
14. Tłumacz: sługa, pośrednik, twórca? pod red. M. Guławska-Gawkowska, K. Hejwowski, A. Szczęsny, Warszawa, 2012. 316 s.
15. <http://www.domeczek.pl/~polukr/index.php?option=search>
16. <https://sjp.pwn.pl/korpus/>
17. <https://sjp.pwn.pl/>
18. <https://wsjp.pl>
19. <https://sjp.pwn.pl/poradnia>
20. <https://sjp.pwn.pl/poradnia>